นุสันตารากับการพัฒนาเศรษฐกิจเครื่องยนต์หรือเงื่อนปมของอินโดนีเซีย

กันยายน 2569 วิจัยกรุงศรี

krungsri Research
A member of MUFG

สารบัญ

บทสรุปผู้บริหาร	**3**
บทนำ	**4**
แนวคิดการย้ายเมืองหลวงและความคืบหน้าของการพัฒนานุสันตารา	**5**
เหตุใดการพัฒนานุสันตาราจึงล่าช้า	**10**
ทิศทางพัฒนานุสันตาราในระยะต่อไป และนัยยะต่อเศรษฐกิจ	**12**
มุมมองวิจัยกรุงศรี	**15**
แหล่งอ้างอิง	**16**

Subscribe Us

สมัครสมาชิกวิจัยกรุงศรี...

krungsri.research@krungsri.com

คำสงวนสิทธิ์

เนื้อหาและข้อมูลใดๆ ทั้งหมดที่ปรากฏในรายงานฉบับนี้ หากมิได้ระบุไว้เป็นอย่างอื่น ถือเป็นลิขสิทธิ์ของวิจัยกรุงศรี ห้ามมิให้ผู้ใดกระทำการใดๆ เกี่ยวข้องกับเนื้อหา สำเนา หรือดัดแปลงแก่บุคคลอื่นโดยมิได้รับอนุญาตเป็นลายลักษณ์อักษรจากวิจัยกรุงศรี รายงานฉบับนี้จัดทำขึ้นโดยอาศัยข้อมูลจากแหล่งที่เชื่อหรือควรเชื่อว่ามีความน่าเชื่อถือ อย่างไรก็ตาม วิจัยกรุงศรีไม่อาจรับรองความครบถ้วนสมบูรณ์หรือความถูกต้องของข้อมูลดังกล่าว อีกทั้งไม่รับผิดชอบต่อความเสียหายที่เกิดขึ้นทั้งทางตรงหรือทางอ้อมจากการใช้รายงานฉบับนี้หรือเนื้อหาในรายงานฉบับนี้ ข้อมูล ความคิดเห็น และการประมาณการที่ปรากฏในรายงานนี้ถือเป็นความคิดเห็นของวิจัยกรุงศรี ไม่จำเป็นต้องสอดคล้องกับ ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด (มหาชน) และบริษัทในเครือ ความคิดเห็นในรายงานฉบับนี้เป็นไปตามสถานการณ์ปัจจุบัน ณ วันที่มีการเผยแพร่รายงาน วิจัยกรุงศรีขอสงวนสิทธิ์ในการเปลี่ยนแปลงโดยมิต้องแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

บทสรุปผู้บริหาร

การย้ายเมืองหลวงไปยัง ‘นุสันตารา’ (IKN) ถูกวางให้เป็นแนวทางสำคัญเพื่อบรรเทาปัญหาความแออัดของ ‘กรุงจาการ์ตา’ เมืองหลวงปัจจุบันของอินโดนีเซีย อย่างไรก็ตาม การพัฒนา IKN กลับล่าช้าจากข้อจำกัดหลายด้าน โดยเฉพาะปัญหาการระดมทุน กล่าวคือการลงทุนจากภาคเอกชนยังต่ำกว่าเป้าหมายอย่างมาก ขณะที่ภาระต่องบประมาณภาครัฐกลับเพิ่มสูงเกินกว่ากรอบที่วางไว้ ความท้าทายดังกล่าวยิ่งซับซ้อนขึ้นท่ามกลางวิกฤตความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่ก่อตัวขึ้นในช่วงกลางปี 2569 ซึ่งเพิ่มแรงกดดันต่อความน่าเชื่อถือของอินโดนีเซียและทำให้การดึงดูดเงินลงทุนเข้าสู่ IKN ยากขึ้น

แม้ IKN อาจไม่ได้กลายเป็น “เมืองร้าง” หรือเป็นปัจจัยฉุดรั้งเศรษฐกิจในตอนนี้ แต่ก็ยังห่างไกลจากการเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจ อนาคตของโครงการจึงขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลในการปิดช่องว่างด้านการระดมทุน ควบคู่กับการฟื้นฟูความเชื่อมั่นของนักลงทุน หากทำได้ IKN ยังมีโอกาสประสบความสำเร็จในฐานะ “เมืองหลวงด้านการปกครอง” (Political Capital) แม้อาจไม่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็น “เมืองหลวงของชาติ” (National Capital) ได้ตามวิสัยทัศน์เดิมก็ตาม

กฤตพร ศิริใจชิงกุล
นักเศรษฐศาสตร์
krittabhorn.sirichaichingkun@krungsri.com
+662 296 2968

บทนำ

ความแออัดของ 'กรุงจาการ์ตา' เมืองหลวงปัจจุบันของอินโดนีเซีย ทำให้แนวคิดการย้ายเมืองหลวงถูกหยิบยกขึ้นหลายครั้งในอดีต แต่ยังไม่เคยถูกผลักดันให้เกิดขึ้นอย่างเป็นรูปธรรม[1/] จนกระทั่งในยุคของประธานาธิบดีโจโก วีโดโด หรือ "โจโกวี" ผู้ให้ความสำคัญกับการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานขนาดใหญ่ ได้พยายามผลักดันแผนย้ายเมืองหลวงไปยัง '**นุสันตารา**' (Ibu Kota Nusantara: IKN) ในปี 2562 โดยมีเป้าหมายให้เมืองหลวงแห่งใหม่นี้เป็นทั้งศูนย์กลางด้านการปกครองและเศรษฐกิจของประเทศ

แม้การย้ายเมืองหลวงนี้ถูกวางให้เป็นโครงการเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติและมีกฎหมายรองรับการจัดตั้งและพัฒนา IKN อย่างเป็นทางการ แต่การดำเนินการตั้งแต่แรกเริ่มกลับล่าช้า จากอุปสรรคหลายประการ โดยเฉพาะด้านการจัดหาเงินทุน ยิ่งไปกว่านั้น วิกฤตความเชื่อมั่นของนักลงทุนที่เกิดขึ้นในช่วงกลางปี 2569 ยิ่งทำให้บรรยากาศการลงทุนภาพรวมของอินโดนีเซียอ่อนแอ และเพิ่มความท้าทายที่จะดึงดูดเงินลงทุนในโครงการขนาดใหญ่ ปัจจัยเหล่านี้ก่อให้เกิดคำถามถึงความเป็นไปได้และความยั่งยืนของโครงการย้ายเมืองหลวงในระยะข้างหน้า รวมถึงความเสี่ยงที่โครงการนี้จะกลายเป็น "**เมืองร้าง**" (ghost city) หรือไม่

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ข้อจำกัดและปัจจัยที่ส่งผลให้การพัฒนา IKN ล่าช้า (2) ผลกระทบทางเศรษฐกิจที่เกิดจากความล่าช้าของโครงการ และ (3) แนวทางการพัฒนา IKN รวมถึงโอกาสการลงทุนในระยะต่อไป

1/ เช่น แผนแม่บทการย้ายเมืองหลวงไปยังเมืองปาลังการายา (Palangka Raya) ในยุคประธานาธิบดีซูการ์โน ซึ่งในภายหลังแผนดังกล่าวถูกยกเลิกไป และเปลี่ยนเมืองปาลังการายาเป็นเมืองหลวงของจังหวัดกาลิมันตันกลาง (Central Kalimantan) แทน เนื่องจากเผชิญข้อจำกัดด้านเทคนิคและเศรษฐกิจ

แนวคิดการย้ายเมืองหลวงและความคืบหน้าของการพัฒนานุสันตารา

ความสำคัญของการย้ายเมืองหลวง

กรุงจาการ์ตาเป็นหนึ่งในเมืองที่มีประชากรหนาแน่นมากที่สุดของโลก และเป็นเมืองที่ประชากรเผชิญกับความท้าทายหลายประการ ไม่ว่าจะเป็นภัยธรรมชาติที่มีแนวโน้มเกิดถี่และรุนแรงมากขึ้น ตลอดจนปัญหาเชิงสังคมและเศรษฐกิจจากเมืองที่ขยายตัวอย่างรวดเร็ว (Rapid urbanization) ไม่ว่าจะเป็นภาวะประชากรล้น ชุนชนแออัด และการจราจรติดขัด การย้ายเมืองหลวงไปยังนุสันตารา (IKN) จึงถูกวางให้เป็นแนวทางสำคัญเพื่อบรรเทาปัญหาเหล่านี้ โดยรัฐบาลกำหนดแผนการพัฒนา IKN ให้เป็นโครงการเชิงยุทธศาสตร์ระดับชาติ และตั้งเป้าให้เป็นหนึ่งในโครงการที่จะขับเคลื่อนให้อินโดนีเซียบรรลุเป้าหมายการเป็นประเทศพัฒนาแล้ว (Developed country) ภายในปี 2587 ตาม Indonesia 2045 Vision ผ่านการพัฒนาในด้านต่างๆ ดังนี้

- **การดึงดูดการลงทุนภาคเอกชน**: การพัฒนาเมืองหลวงแห่งใหม่จะช่วยเปิดพื้นที่ทางเศรษฐกิจและสร้างโอกาสการลงทุนใหม่ โดยเฉพาะการพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมและโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้แนวคิด “Smart Forest City” ซึ่งมุ่งพัฒนา IKN ให้เป็นเมืองแห่งอนาคตที่ผสานเทคโนโลยีเข้ากับการพัฒนาที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม พร้อมโครงสร้างพื้นฐานที่รองรับการเติบโตของเมืองอย่างยั่งยืน ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน
- **การกระจายความมั่งคั่งไปยังภูมิภาคอื่น**: ปัจจุบันประชากรและกิจกรรมทางเศรษฐกิจของอินโดนีเซียกระจุกตัวอยู่บนเกาะชวา ซึ่งเป็นที่ตั้งของกรุงจาการ์ตาและมีประชากรอาศัยอยู่มากกว่าครึ่งหนึ่งของประเทศ การย้ายเมืองหลวงไปยัง IKN บนเกาะกาลีมันตัน (ซึ่งมีอีกชื่อว่าเกาะบอร์เนียว) จึงมีเป้าหมายเพื่อกระจายกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และจะช่วยลดความไม่สมดุลของการพัฒนาเศรษฐกิจระหว่างภูมิภาค
- **การเปิดเส้นทางการค้าใหม่**: ที่ตั้งของ IKN อยู่ในจังหวัดกาลิมันตันตะวันออก มีพรมแดนทางตอนเหนือติดกับรัฐซาราวักและซาบาห์ ประเทศมาเลเซีย จึงสามารถเปิดโอกาสให้อินโดนีเซียขยายเส้นทางเชื่อมต่อด้านการค้าและเส้นทางเดินเรือสินค้าเส้นทางใหม่ระหว่างอินโดนีเซียและประเทศเพื่อนบ้านได้ (ภาพที่ 1)

ภาพที่ 1

ที่ตั้งของเมืองนุสันตารา

Source: Mishra & Wang (2022) and Krungsri Research

แผนการพัฒนานุสันตารา

แผนแม่บทโครงการ IKN แบ่งการพัฒนาออกเป็น 5 ระยะ ตั้งแต่ปี 2565 ถึง 2588 โดยรัฐบาลอินโดนีเซียคาดว่าการพัฒนา IKN จะใช้งบประมาณรวม 523 ล้านล้านรูเปียห์ (ประมาณ 35 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็น 4% ของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ของอินโดนีเซีย โดยรัฐบาลตั้งเป้าจะใช้งบประมาณภาครัฐไม่เกินร้อยละ 20 ของเงินลงทุนทั้งหมด ส่วนที่เหลือจะระดมทุนจากภาคเอกชนเป็นหลัก ทั้งจากภายในประเทศและต่างประเทศ ทั้งนี้ แผนการพัฒนาพื้นที่ IKN จะครอบคลุมทั้งพื้นที่ทางบกและทางทะเล โดยพื้นที่ทางบกประกอบไปด้วยพื้นที่เมืองหลวง พื้นที่ศูนย์กลางราชการ และพื้นที่อุตสาหกรรม (ภาพที่ 2)

ภาพที่ 2

ขอบเขตพื้นที่เมืองนุสันตารา

Source: Nusantara Capital Authority (2024) and Krungsri Research

สำหรับแนวทางดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ รัฐบาลอินโดนีเซียได้ออกกฎหมายเพื่ออำนวยความสะดวกและสร้างแรงจูงใจแก่ผู้ลงทุนใน IKN เช่น ให้สิทธิประโยชน์ด้านภาษีทั้งการหักลดหย่อนและยกเว้นภาษี อำนวยความสะดวกในการขอใบอนุญาตประกอบธุรกิจ ให้สิทธิในการถือครองที่ดินระยะยาว และผ่อนปรนข้อจำกัดในการประกอบธุรกิจของชาวต่างชาติ เป็นต้น

พัฒนาการล่าสุดของโครงการนุสันตารา

ความคืบหน้าของการพัฒนา IKN ล่าช้ากว่ากรอบเวลาที่กำหนดไว้ โดยหน่วยงานบริหารเมืองนุสันตารา (OIKN)[2/] รายงานว่าเมื่อต้นปี 2567 งานก่อสร้างเขตศูนย์ราชการภายใต้แผนการพัฒนาเมืองระยะที่ 1[3/] มีความคืบหน้าเพียงร้อยละ 70-80 เท่านั้น ขณะที่แผนการย้ายข้าราชการและหน่วยงานราชการไปยัง IKN ถูกเลื่อนออกไป โดยจากเดิมกำหนดว่าต้องเริ่มดำเนินการในเดือนกันยายน 2567 และแล้วเสร็จภายในปี 2570 แต่ล่าสุดถูกเลื่อนให้เริ่มการย้ายในช่วงปี 2571–2572 เนื่องจากการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลักล่าช้ากว่ากำหนด **นอกจากนี้ ในเดือนพฤษภาคม ปี 2568 รัฐบาลยังได้ปรับเปลี่ยนคำเรียก IKN ในเอกสารทางการจาก "เมืองหลวงของชาติ" (National Capital) เป็น "เมืองหลวงด้านการปกครอง" (Political Capital)[4/] ซึ่งจุดนี้ทำให้เกิดข้อสังเกตว่าโครงการดังกล่าวกำลังถูกลดลำดับความสำคัญลงจากเป้าหมายเดิม**

แม้ว่ารัฐบาลและ OIKN จะยืนยันว่า IKN จะพร้อมเป็น “เมืองหลวงด้านการปกครอง” ได้ภายในปี 2571 แต่เมื่อนักวิชาการและนักลงทุนลงพื้นที่จริง ข้อมูลหลักฐานตลอดจนรายงานอีกหลายฉบับกลับสะท้อนภาพที่ต่างออกไป กล่าวคือ แม้โครงสร้างพื้นฐานสำคัญของภาครัฐจะก่อสร้างคืบหน้าไปมาก แต่สิ่งอำนวยความสะดวกที่จำเป็นต่อการอยู่อาศัย เช่น สถานพยาบาล สถานศึกษา หรือระบบสาธารณูปโภคขั้นพื้นฐานที่สำคัญ ส่วนใหญ่ยังไม่พร้อมใช้งานหรือยังไม่เริ่มก่อสร้าง ส่งผลให้ IKN ยังขาดความพร้อมที่จะรองรับการย้ายถิ่นฐานของประชากรและข้าราชการในระยะอันใกล้ (Ellis, 2024; Nielson, 2025)

ตารางที่ 1

แผนการพัฒนาเมืองนุสันตารา 5 ระยะ

ระยะ	แผน	ความคืบหน้า	แผนใหม่
I. 2565-2567 – 3 ปี (ช่วงเริ่มต้นการย้ายหน่วยงานราชการ)	• ก่อสร้างอาคารหน่วยงานภาครัฐที่สำคัญ ทำเนียบประธานาธิบดี และที่พักสำหรับข้าราชการ • เริ่มทยอยย้ายข้าราชการตั้งแต่เดือน ก.ย. 2567 • เริ่มก่อสร้างโครงการต่างๆ อาทิ โรงเรียน มหาวิทยาลัย และศูนย์พลังงานยั่งยืน	• โครงสร้างพื้นฐานหลักส่วนใหญ่ เช่น ทำเนียบประธานาธิบดี อาคารกระทรวง ก่อสร้างแล้วเสร็จ แต่สิ่งอำนวยความสะดวกอีกหลายส่วนยังไม่สามารถเปิดใช้งานได้อย่างเต็มรูปแบบ • ณ เดือน ส.ค. 2569 มีข้าราชการย้ายมาแล้วเพียง 1,000 คน จากเป้าหมายมากกว่า 10,000 คน	-

2/ Nusantara Capital City Authority (Otorita Ibu Kota Nusantara: OIKN) เป็นหน่วยงานระดับกระทรวงที่จัดตั้งขึ้นเป็นพิเศษเพื่อทำหน้าที่บริหารจัดการวางแผน และพัฒนาเมืองนุสันตาราให้เป็นเมืองหลวงแห่งใหม่ของอินโดนีเซีย

3/ การพัฒนาเมืองระยะที่ 1 (ปี 2565–2567) ครอบคลุมการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานหลัก ได้แก่ ทำเนียบประธานาธิบดี อาคารสำนักงานราชการ ที่พักข้าราชการ โรงเรียน โรงพยาบาล และศูนย์การค้า รวมถึงการเริ่มย้ายศูนย์กลางการบริหารราชการ

4/ เมืองหลวงของชาติ" (National Capital) โดยทั่วไปหมายถึงเมืองที่มีสถานะทางกฎหมายอย่างเป็นทางการเป็นศูนย์กลางของรัฐ ซึ่งครอบคลุมทั้งบทบาทด้านการเมือง การบริหาร เศรษฐกิจ และความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยการเปลี่ยนแปลงสถานะดังกล่าวต้องดำเนินการผ่านกระบวนการทางกฎหมายอย่างชัดเจน ในขณะที่ "เมืองหลวงด้านการปกครอง" (Political Capital) ไม่ปรากฏเป็นคำจำกัดความในกฎหมายเมืองหลวงของอินโดนีเซีย และยังไม่มีนิยามที่เป็นทางการ โดยอาจตีความว่าเป็นศูนย์กลางของการดำเนินงานของสถาบันทางการเมือง ได้แก่ ฝ่ายบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ ดังนั้น การใช้คำดังกล่าวจึงก่อให้เกิดข้อถกเถียง เนื่องจากอาจไม่เทียบเท่ากับการย้ายเมืองหลวงอย่างสมบูรณ์ และสะท้อนถึงการปรับลดบทบาทของเมืองใหม่ให้เน้นด้านการบริหารมากกว่าการเป็นศูนย์กลางของรัฐในทุกมิติ

ตารางที่ 1 (ต่อ)

แผนการพัฒนาเมืองนุสันตารา 5 ระยะ

ระยะ	แผน	ความคืบหน้า	แผนใหม่
II. 2568-2572 – 5 ปี	● ก่อสร้างทำเนียบรองประธานาธิบดี ● พัฒนา 6 กลุ่มเศรษฐกิจ ได้แก่ เกษตรกรรม พลังงานหมุนเวียน อุตสาหกรรมเภสัชภัณฑ์แบบครบวงจร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและสุขภาพ เคมีภัณฑ์ขั้นสูง และพลังงานคาร์บอนต่ำและเหมืองแร่	● งบประมาณสำหรับระยะที่ II ถูกปรับลดลงอย่างมากเมื่อเทียบกับแผนเดิม ● ทำเนียบรองประธานาธิบดีและที่พักสำหรับเจ้าหน้าที่ภาครัฐใกล้ก่อสร้างแล้วเสร็จ (ณ เดือน ม.ค. 2569) โดยตั้งเป้าให้แล้วเสร็จทั้งหมดภายในกลางปี 2569	● ตั้งเป้าย้ายข้าราชการมายัง IKN ทั้งหมดภายในปี 2571–2572 ● กำหนดให้ IKN เริ่มทำหน้าที่เป็น “เมืองหลวงด้านการปกครอง” ตั้งแต่ปี 2571
III. 2573-2577 – 5 ปี	● พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม เช่น ระบบขนส่งสาธารณะมวลชน และขยายศูนย์กลางทางเศรษฐกิจและนวัตกรรมอย่างต่อเนื่อง	-	ยังไม่มีการปรับแผนที่แน่ชัด
IV. 2578-2582 – 5 ปี	● พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพิ่มเติม เช่น ระบบรถไฟเชื่อมโยงภูมิภาค และขยายกลุ่มอุตสาหกรรมอย่างต่อเนื่อง ● พัฒนาวิทยาเขตมหาวิทยาลัยระดับโลก		
V. 2583-2588 – 6 ปี	● พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ครบถ้วนและเชื่อมโยง IKN กับเมืองบาลิกปาปันและซามารินดาอย่างสมบูรณ์ผ่านถนนและโครงข่ายคมนาคมอื่นๆ ● ตั้งเป้าหมายประชากร 1.7–1.9 ล้านคน		

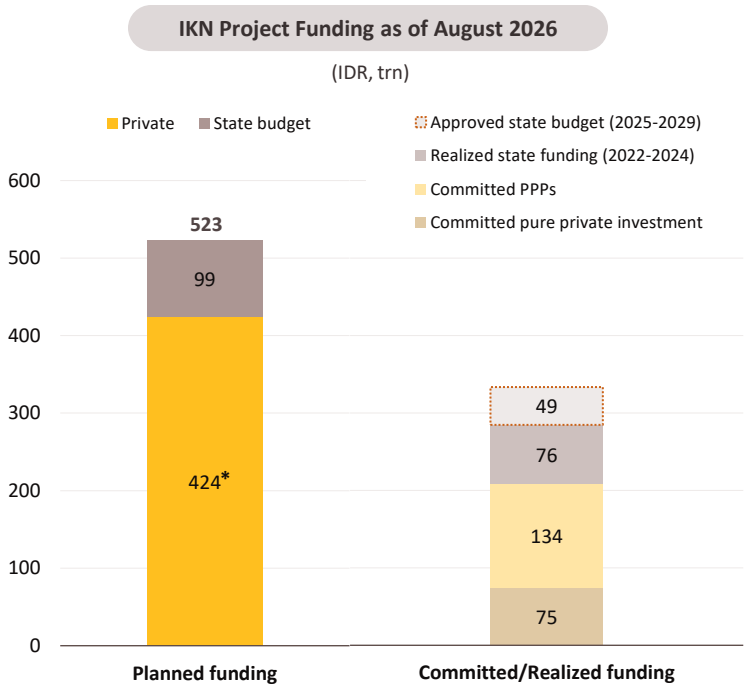
Source: Law No. 3 of 2022 on the State Capital (2022), Lee Kuan Yew School of Public Policy (2024), Nusantara Capital Authority (2024), Kompas.com (2026), Nikkei Asia (2026), Krungsri Research

ด้านการระดมทุน การดึงดูดการลงทุนจากภาคเอกชนยังห่างไกลจากเป้าหมายที่วางไว้ โดย ณ เดือนสิงหาคม 2569 OIKN รายงานว่ามีคำมั่นการลงทุน (investment commitments) จากภาคเอกชนรวมกับการลงทุนจากภาครัฐ ทั้งสิ้นประมาณ 296 ล้านล้านรูเปียห์ (ประมาณ 16.7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นร้อยละ 56.6 ของเงินลงทุนทั้งหมดที่คาดว่าจะใช้ในการพัฒนาโครงการ ทั้งนี้ หากพิจารณาโครงสร้างของวงเงินลงทุนที่ได้รับคำมั่นดังกล่าว พบว่าส่วนใหญ่เป็นรูปแบบโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (Public-Private Partnership: PPP) ขณะที่เงินลงทุนจากภาคเอกชนโดยตรง (Pure private investment) มีสัดส่วนเพียงร้อยละ 25 ของมูลค่าคำมั่นการลงทุนทั้งหมด และคิดเป็นเพียงร้อยละ 14 ของเป้าหมายการดึงดูดเงินลงทุนจากภาคเอกชนที่กำหนดไว้รวมราว 424 ล้านล้านรูเปียห์ (ภาพที่ 3)

ขณะเดียวกัน **ภาระผูกพันต่องบประมาณภาครัฐกลับเพิ่มสูงขึ้นต่อเนื่อง** โดยการพัฒนาโครงการระยะแรก (ปี 2565–2567) รัฐบาลได้เบิกจ่ายงบประมาณไปแล้ว 75.8 ล้านล้านรูเปียห์ หรือกว่าร้อยละ 76 ของวงเงินภาครัฐที่ตั้งไว้สำหรับทั้งโครงการตลอด 22 ปี ที่ 99 ล้านล้านรูเปียห์ และสำหรับการพัฒนาโครงการระยะที่สอง (ปี 2568-2672) รัฐบาลได้อนุมัติงบประมาณเพิ่มเติมอีก 48.8 ล้านล้านรูเปียห์ ส่งผลให้โครงการนี้มีงบประมาณที่เบิกจ่ายแล้วรวมกับงบประมาณที่ได้รับจัดสรรเกินกรอบงบประมาณภาครัฐที่กำหนดไว้แต่เดิมถึงกว่าร้อยละ 26 **สถานการณ์นี้สะท้อนว่าโครงการ IKN พึ่งพางบประมาณแผ่นดินอย่างหนัก และก่อให้เกิดข้อกังวลทั้งในแง่ความยั่งยืนทางการคลัง รวมถึงความสามารถในการดึงดูดการลงทุนเพิ่มเติมจากภาคเอกชนในระยะต่อไป**

ภาพที่ 3

คำมั่นการลงทุนในโครงการ IKN (ข้อมูล ณ เดือนสิงหาคม 2569)

Source: MOF, OIKN, Krungsri Research
Note: * Including Public–Private Partnerships (PPPs)

เหตุใดการพัฒนานุสันตาราจึงล่าช้า

อุปสรรคสำคัญและความท้าทายในการดำเนินงานที่ทำให้การพัฒนานุสันตารา (IKN) ล่าช้ากว่าแผนแม่บท สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่ อุปสรรคด้านการระดมทุนและอุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินงาน ดังนี้

อุปสรรคด้านการระดมทุน (Funding gap)

อุปสรรคด้านการระดมทุนเป็นข้อจำกัดสำคัญของการพัฒนา IKN โดยการระดมเงินลงทุนจากภาคเอกชนและนักลงทุนต่างชาติดำเนินไปอย่างล่าช้า อีกทั้งจำนวนเงินลงทุนที่สามารถระดมได้จริงยังห่างไกลจากเป้าหมาย ขณะเดียวกันการใช้งบประมาณภาครัฐกำลังเผชิญข้อจำกัดด้านพื้นที่ทางการคลัง ทำให้ไม่สามารถเพิ่มภาระงบประมาณเพื่อสนับสนุนโครงการได้อย่างเต็มที่ โดยมีสาเหตุดังนี้

ประการแรก ความไม่ชัดเจนของแผนการพัฒนา แม้โครงการ IKN จะมีแนวคิดและวิสัยทัศน์ครอบคลุมหลายมิติ แต่ผลลัพธ์ที่ต้องการยังไม่ชัดเจน ประกอบกับการเร่งจัดทำแผนแม่บทและการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility Study) ที่ยังไม่รอบด้านทำให้โครงการ**ขาดความชัดเจนเชิงพาณิชย์** ทั้งในแง่ของภาคอุตสาหกรรมเป้าหมาย รูปแบบผลตอบแทน และพื้นที่หรือกิจกรรมที่สามารถลงทุนได้จริง แม้ในช่วงแรกจะมีนักลงทุนจำนวนมากสนใจและเข้าชมพื้นที่ แต่ความไม่ชัดเจนดังกล่าวกลับบั่นทอนความเชื่อมั่น ทำให้เปลี่ยนความสนใจและคำมั่นการลงทุนไปสู่การลงทุนจริงเกิดขึ้นได้อย่างจำกัด

ประการที่สอง ความท้าทายด้านการบริหารโครงการและกฎระเบียบ อินโดนีเซียเปลี่ยนผ่านจากรัฐบาลโจโกวีสู่รัฐบาลปราโบโว ซูเบียนโต ในเดือนตุลาคม 2567 ทำให้นโยบายหลายด้านขาดความต่อเนื่อง นอกจากนี้ รัฐบาลปราโบโวยังลดความสำคัญของโครงการ IKN ลง ทำให้การจัดสรรงบประมาณเพื่อพัฒนาโครงการนี้ต่อต้องเผชิญความไม่แน่นอนมากขึ้น ขณะเดียวกันรัฐบาลชุดปัจจุบันได้ปรับแก้กฎระเบียบที่เคยเอื้อต่อการลงทุนระยะยาว ซึ่งบั่นทอนความเชื่อมั่นและกระทบต่อการตัดสินใจลงทุนของภาคเอกชนอีกด้วย

จะเห็นได้ว่า สาเหตุของอุปสรรคด้านการระดมทุนข้างต้นล้วนเชื่อมโยงไปที่ภาครัฐ ดังนั้นอาจกล่าวได้ว่าทิศทางการพัฒนา IKN ในระยะต่อไป จึงขึ้นอยู่กับแนวนโยบายและการนำของรัฐบาลเป็นสำคัญ

อุปสรรคที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดำเนินงาน (Local challenges)

อุปสรรคนี้ครอบคลุมประเด็นหลัก 2 ด้าน ได้แก่ (1) **ด้านสิ่งแวดล้อม** แม้พื้นที่แกนกลางของ IKN ส่วนใหญ่เป็นสวนป่าเชิงพาณิชย์เดิม แต่โครงการฯ ตั้งอยู่กลางภูมิทัศน์ป่าดิบชื้นที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูง ทั้งถิ่นอาศัยของอุรังอุตังและป่าชายเลนอ่าวบาลิกปาปันจึงทำให้เกิดกระแสต่อต้านจากบรรดาหน่วยงานด้านการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมมาตั้งแต่เริ่มโครงการ แม้รัฐบาลโจโกวียืนยันจะสร้างเมืองหลวงใหม่ไปพร้อมกับอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ แต่กระบวนการประเมินผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่ไม่รอบคอบและขาดความโปร่งใส ทำให้โครงการฯ ต้องเผชิญกับปัญหาภัยธรรมชาติที่ไม่ได้ประเมินไว้ อาทิ การขาดแคลนแหล่งน้ำ ความร้อน ไฟป่า ซึ่งเป็นบทเรียนที่คล้ายคลึงกับการย้ายเมืองหลวงของบราซิลสู่กรุงบราซิเลีย[5/] และ (2) **ด้านทรัพยากรมนุษย์** กล่าวคือ โครงการ IKN เผชิญความท้าทายจากประชาชน 2 กลุ่มใหญ่ กลุ่มแรกคือประชากรดั้งเดิมในพื้นที่ที่ต้องปรับตัวกับการเปลี่ยนแปลงสู่ความเป็นเมือง และกลุ่มที่สอง คือข้าราชการที่ถูกกำหนดให้ย้ายจากกรุงจาการ์ตา ซึ่งส่วนใหญ่ยังลังเลที่จะละทิ้งครอบครัวและสังคมเดิมเพื่อย้ายไปยังเมืองหลวงใหม่ที่โครงสร้างพื้นฐานยังไม่พร้อม

5/ บราซิลย้ายเมืองหลวงจากรีโอเดจาเนโรมายังกรุงบราซิเลียในปี 2503 โดยผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมที่รุนแรงที่สุดมิได้เกิดจากตัวเมืองใหม่ แต่เกิดจากโครงข่ายคมนาคมที่สร้างขึ้นเพื่อเชื่อมเมืองเข้ากับภูมิภาคอื่น ซึ่งเหมือนเป็นการเปิดช่องให้แนวป่าอเมซอนถูกบุกรุกตามมาอีกหลายทศวรรษ

โดยสรุป ความท้าทายของการพัฒนา IKN เกิดจากอุปสรรคทั้งด้านการระดมทุนและพื้นที่ดำเนินงาน ซึ่งอุปสรรคทั้งสองด้านเกี่ยวเนื่องและส่งผลกระทบซึ่งกันและกัน กล่าวคือ การลงทุนภาคเอกชนที่น้อยกว่าแผนทำให้การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานล่าช้า ส่งผลให้ข้าราชการและประชากรยังไม่สามารถย้ายไปยัง IKN ได้ ขณะเดียวกัน เมื่อนักลงทุนยังไม่เห็นสัญญาณการเติบโตของกิจกรรมเศรษฐกิจที่ชัดเจนใน IKN ก็ยิ่งขาดความเชื่อมั่นที่จะเข้ามาลงทุน ซึ่งจะซ้ำเติมให้การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานยิ่งล่าช้าไปอีก

ด้วยเหตุนี้ จึงมีข้อเสนอให้ภาครัฐเร่งลงทุนเพื่อผลักดันการพัฒนา IKN ให้คืบหน้าและหลุดพ้นจากวงจรความท้าทายดังกล่าว อย่างไรก็ตาม แนวทางนี้ขัดกับแผนดั้งเดิมของการพัฒนา IKN และนโยบายของรัฐบาลปราโบโวที่ต้องการให้ภาคเอกชนเป็นแหล่งเงินทุนหลัก อีกทั้งยังเผชิญข้อจำกัดจาก**พื้นที่ทางการคลัง** (Fiscal space) ที่ลดลง หลังจากรัฐบาลปราโบโวเพิ่มรายจ่ายภาครัฐไปยังโครงการประชานิยมอื่นๆ เพื่อกระตุ้นการเติบโตในระยะสั้นมากกว่า **ความท้าทายข้างต้นจึงทำให้เกิดคำถามว่า ในระยะข้างหน้าอินโดนีเซียจะยังผลักดันการย้ายเมืองหลวงใหม่นี้ต่อไปหรือไม่ และจะดำเนินการอย่างไร**

ทิศทางพัฒนานุสันตาราในระยะต่อไป และนัยยะต่อเศรษฐกิจ

ทิศทางการพัฒนานุสันตารา

แม้คาดการณ์กันว่าการพัฒนาโครงการนุสันตารา (IKN) จะยังดำเนินต่อไป เนื่องจากโครงการมีสถานะทางกฎหมาย[6/] จึงไม่สามารถยกเลิกออกจากแผนพัฒนาระยะยาวของประเทศ แต่เมื่อพิจารณาความล่าช้าของการก่อสร้าง ร่วมกับข้อจำกัดด้านการระดมทุน การบริหารจัดการ และบริบททางการเมืองที่เปลี่ยนไปภายใต้รัฐบาลปราโบโวแล้ว **ทิศทางของการพัฒนาจึงมีแนวโน้มแตกต่างจากแผนเดิม ทั้งในด้านบทบาทและขนาดของโครงการ และด้านระยะเวลาในการพัฒนาโครงการ** ดังนี้

- **บทบาทและขนาดของโครงการ** นโยบายของรัฐบาลปราโบโวส่งสัญญาณว่าโครงการ IKN ถูกปรับลดบทบาทจาก “เมืองหลวงเต็มรูปแบบ” สู่ “เมืองหลวงด้านการปกครองและการบริหารราชการ” อีกทั้งยังปรับลดงบประมาณสำหรับการพัฒนา IKN ในระยะที่ 2 (ปี 2568-2572)[7/] ลงต่ำกว่างบประมาณระยะที่ 1 (ปี 2565-2567) อย่างมาก อีกทั้งงบประมาณที่จัดสรรให้จริงสำหรับปี 2568-2570 ก็ยังไม่ถึงครึ่งหนึ่งของวงเงินที่ OIKN ร้องขอในแต่ละปีอีกด้วย นอกจากนี้ รัฐบาลปราโบโวยังแก้ไขกฎระเบียบที่จูงใจการลงทุนระยะยาว โดยเฉพาะการลดระยะเวลาถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินของนักลงทุนต่างชาติในโครงการ IKN สูงสุดไม่เกิน 95 ปี จากเดิม 190 ปี[8/] การตัดสินใจเหล่านี้ตอกย้ำว่า**รัฐบาลอินโดนีเซียชุดปัจจุบันปรับลดความสำคัญของการผลักดันโครงการ IKN ลง ทั้งในเชิงทรัพยากรและกฎระเบียบที่เอื้อต่อการพัฒนา ดังนั้น ในระยะต่อไป IKN จึงมีแนวโน้มถูกพัฒนาเป็นเมืองหลวงรอง (Secondary capital)** (Yusof Ishak Institute, 2025) ซึ่งมีบทบาทในเชิงสัญลักษณ์ด้านการปกครองมากกว่าการเป็นเมืองหลวงเต็มรูปแบบที่มีบทบาทด้านกิจกรรมทางเศรษฐกิจเป็นสำคัญ

- **ระยะเวลาในการพัฒนาโครงการ** การพัฒนา IKN ล่าช้ากว่ากรอบเวลาที่กำหนดไว้ในแผนแม่บทเดิมอย่างชัดเจน แม้ปัจจุบันโครงการจะเข้าสู่ระยะที่ 2 ของแผนพัฒนาแล้ว แต่การก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานสำคัญบางส่วนที่ค้างมาจากระยะแรกยังไม่เสร็จเรียบร้อย ในขณะที่การก่อสร้างที่อยู่ระหว่างการดำเนินการก็ล่าช้ากว่าช่วงเริ่มต้นของโครงการ

นัยยะต่อเศรษฐกิจ

- **นัยยะต่อเสถียรภาพในประเทศ**

แม้ว่างบประมาณที่รัฐบาลตั้งเป้าจะจัดสรรสำหรับการลงทุนในโครงการ IKN ถือว่ามีขนาดเล็ก และดูคล้ายจะไม่ส่งผลกระทบต่อภาคการคลังในระยะสั้น โดยเฉพาะกรอบการขาดดุลการคลังที่กำหนดไว้ไม่เกินร้อยละ 3 ของ GDP ต่อปี แต่ข้อมูลงบประมาณภาครัฐ ณ เดือนตุลาคม 2568 ชี้ว่ารัฐบาลอนุมัติงบประมาณภาครัฐสูงกว่าจากแผนการระดมทุนเดิมแล้ว ขณะที่ข้อจำกัดในการดึงดูดเงินลงทุนจากภาคเอกชนและความล่าช้าของโครงการยังสะท้อนว่า โครงการ IKN มีแนวโน้มต้องพึ่งพางบประมาณภาครัฐหรือการลงทุนจากรัฐวิสาหกิจเป็นหลักต่อไปอีกในอนาคต ดังนั้น **โครงการนี้จึงเสี่ยงที่จะกลายเป็นภาระทางการคลังในระยะยาวมากกว่าที่รัฐบาลประเมินและตั้งเป้าไว้ในตอนแรก**

6/ กฎหมายหมายเลข 3 ปี 2022 ว่าด้วยเมืองหลวง (Law No. 3 of 2022 on the State Capital) ออกเมื่อ 15 กุมภาพันธ์ 2565 ระบุเกี่ยวกับการจัดตั้งเมืองหลวง แผนการพัฒนา กรอบพื้นที่ รูปแบบการบริหาร การวางผังเมืองและการจัดสรรสิทธิในที่ดิน การระดมทุนและการบริหารงบประมาณแผ่นดิน และการถ่ายโอนสถานะเมืองหลวง

7/ 48.8 ล้านล้านรูเปียห์ (ประมาณ 2.89 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) หรือคิดเป็นประมาณร้อยละ 60 ของงบประมาณที่จัดสรรสำหรับการพัฒนา IKN ระยะที่ 1

8/ คำตัดสินของศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2568 ให้มีผลทันที

นอกจากนี้ แม้หนี้สาธารณะของอินโดนีเซียในปัจจุบันยังอยู่ในระดับที่บริหารจัดการได้[9/] **แต่การจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับการลงทุนใน IKN ในระยะข้างหน้ายังอาจเพิ่มแรงกดดันต่อความน่าเชื่อถือของอินโดนีเซียในสายตานักลงทุนและสถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือระหว่างประเทศ** ท่ามกลางวิกฤตความเชื่อมั่นที่ก่อตัวในช่วงกลางปี 2569[10/] ซึ่งความกังวลต่อวินัยทางการคลังและความน่าเชื่อถือของนโยบายทำให้เงินทุนต่างชาติไหลออกอย่างมีนัยสำคัญ และ**หากรัฐบาลไม่สามารถบริหารการลงทุนในโครงการขนาดใหญ่พร้อมกับการฟื้นฟูความน่าเชื่อถือของนโยบายได้อย่างเหมาะสม ก็มีความเสี่ยงที่ผลกระทบจะลุกลามมาสู่บรรยากาศการลงทุนของโครงการ IKN ได้**

- **นัยยะต่อเศรษฐกิจมหภาค**

ระดับท้องถิ่นและการจ้างงานเกิดขึ้นบ้าง แต่ยังกระจุกตัวอยู่บริเวณก่อสร้างและงานบริการที่เกี่ยวเนื่อง ซึ่งเป็น**แรงกระตุ้นที่ไม่เพียงพอที่จะสร้างผลเชิงบวกในระดับประเทศได้ หากรัฐบาลไม่สามารถต่อยอดโครงการนี้ไปสู่กิจกรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มในระยะยาว**

1) **ผลกระทบต่อการจ้างงานและการบริโภค** ที่ผ่านมา โครงการ IKN ในระยะ 1-2 **ยังไม่สามารถสร้างงานและการบริโภคที่มีนัยยะได้** อย่างไรก็ดี หากรัฐบาลสามารถพัฒนาพื้นที่อุตสาหกรรมขั้นสูงได้ตามเป้าหมายของแผนการพัฒนาในระยะที่ 3 และดึงดูดการลงทุนในอุตสาหกรรมเทคโนโลยีหรือกิจกรรมเศรษฐกิจมูลค่าสูงเข้ามาได้ อุตสาหกรรมเหล่านี้จะช่วยสร้างการจ้างงานระยะยาวและเพิ่มความต้องการแรงงานทักษะสูงมากขึ้น ซึ่งจะช่วยสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการบริโภคได้

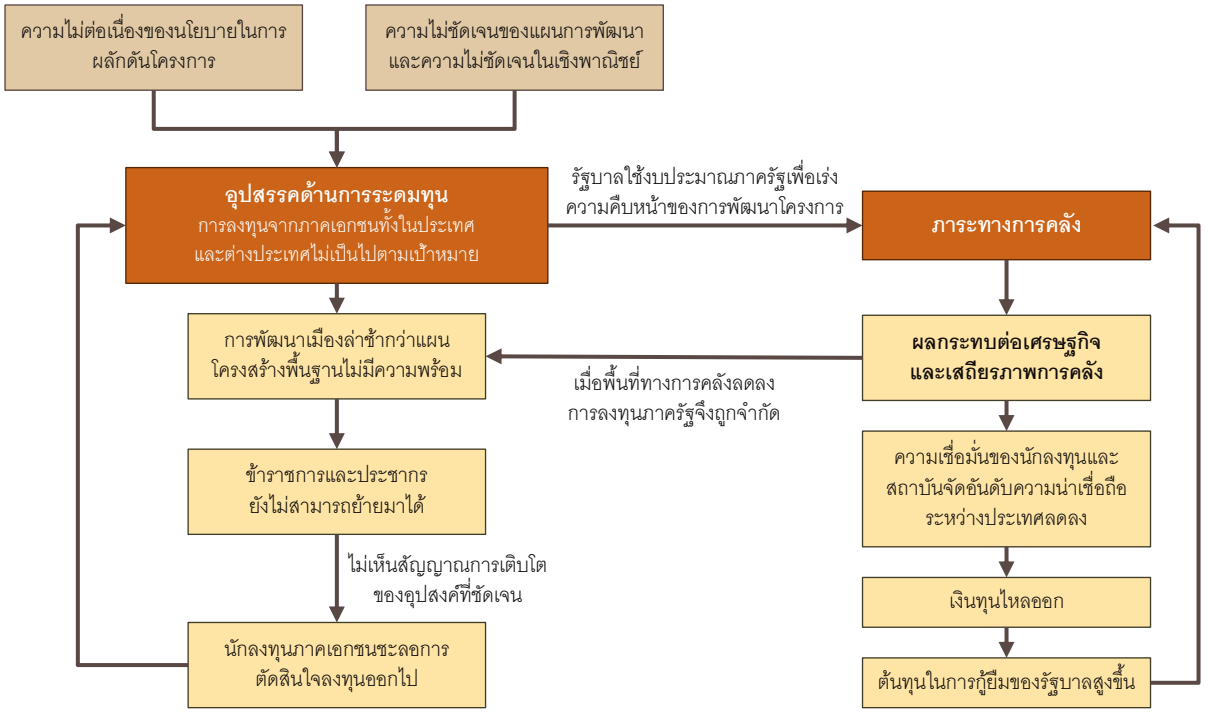
2) **ผลกระทบต่อการลงทุน** การลงทุนใน IKN ยังเผชิญข้อจำกัดหลายประการ **โดยหากรัฐบาลไม่สามารถสร้างความเชื่อมั่นให้แก่นักลงทุนหรือเสนอแรงจูงใจเพียงพอ การลงทุนจากภาคเอกชนอาจขยายตัวได้อย่างจำกัด** นอกจากนี้ หากภาครัฐตัดสินใจเพิ่มสัดส่วนงบประมาณไปสู่การพัฒนาโครงการ IKN มากขึ้น อาจเบียดบังงบประมาณสำหรับโครงการสาธารณะอื่นๆ ที่กระตุ้นเศรษฐกิจในประเทศได้ ขณะเดียวกัน หากรัฐบาลต้องกู้ยืมเพื่อรองรับรายจ่ายที่เพิ่มขึ้น ตามทฤษฎีแล้วอาจก่อให้เกิดการเบียดบังการลงทุนของภาคเอกชน (Crowding-out effect) เนื่องจากการกู้ยืมของภาครัฐอาจแย่งแหล่งเงินทุนในระบบ และผลักดันต้นทุนการกู้ยืมของภาคเอกชนให้สูงขึ้น

9/ หนี้สาธารณะของอินโดนีเซีย 39.9% ของ GDP ณ สิ้นเดือนมิถุนายน 2568

10/ อ่านเพิ่มเติมที่ จากดาวรุ่งแห่งอาเซียนสู่ความกังวลของนักลงทุน: อินโดนีเซีย ณ ทางแยกสำคัญ

ภาพที่ 4

วงจรความท้าทายของการพัฒนา IKN

Source: Krungsri Research

มุมมองวิจัยกรุงศรี

แม้ว่าการพัฒนาเมืองนุสันตารา (IKN) จะยังไม่เป็นภาระทางเศรษฐกิจที่ฉุดรั้งเศรษฐกิจอินโดนีเซียในปัจจุบัน แต่ก็นับว่ายังห่างไกลจากการเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจอินโดนีเซียตามที่โจโกวีมุ่งหวังไว้เช่นกัน เนื่องจากผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจริงยังสวนทางกับเป้าหมายเกือบทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการลงทุนจากภาคเอกชนที่ต่ำกว่าเป้าหมาย ภาระงบประมาณภาครัฐที่เกินกว่ากรอบที่วางแผนไว้ รวมถึงการลดลำดับความสำคัญของโครงการภายใต้รัฐบาลชุดปัจจุบัน ข้อจำกัดเหล่านี้สะท้อนความเสี่ยงที่ IKN อาจกลายเป็นโครงการที่สร้างภาระทางการคลังมากกว่าผลตอบแทนทางเศรษฐกิจในระยะยาว หากรัฐบาลไม่สามารถเร่งแก้ไขข้อจำกัดและสร้างแรงขับเคลื่อนจากภาคเอกชนได้อย่างเพียงพอ

จากวงจรความท้าทายข้างต้น การพลิกโครงการนี้ให้เป็นปัจจัยขับเคลื่อนเศรษฐกิจในระยะข้างหน้านั้น **ขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลที่จะบริหารการลงทุนจากภาครัฐร่วมกับฟื้นฟูความเชื่อมั่นในหมู่นักลงทุนภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศเพื่อลดช่องว่างด้านการระดมทุน** หากรัฐบาลสามารถสร้างความชัดเจนและความต่อเนื่องในการผลักดันโครงสร้างพื้นฐานสำคัญใน IKN **พร้อมกับลดทอนอุปสรรคด้านพื้นที่ดำเนินงานอย่างรอบคอบและโปร่งใสขึ้น** IKN **จะยังมีโอกาสประสบความสำเร็จในฐานะ “เมืองหลวงด้านการปกครอง” และสร้างกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่ช่วยสนับสนุนการเติบโตเศรษฐกิจได้ แม้อาจไม่บรรลุเป้าหมายการพัฒนาได้เต็มรูปแบบตามแผนเดิมก็ตาม**

แม้โครงการ IKN จะถูกลดลำดับความสำคัญลง แต่โอกาสการลงทุนยังมีอยู่ โดยเฉพาะในกิจกรรมที่สอดคล้องกับเป้าหมายการพัฒนา IKN สู่เมืองแห่งอนาคตสีเขียว ภายใต้แนวคิด Smart Forest city ซึ่งรัฐบาลยังคงเดินหน้าผสานโครงสร้างพื้นฐานสมัยใหม่เข้ากับความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อมและพลังงาน จึงเปิดโอกาสสำหรับการลงทุนในหลายด้าน อาทิ **โครงสร้างพื้นฐานด้านพลังงานหมุนเวียน และโซลูชันเมืองอัจฉริยะ** อย่างไรก็ตาม นักลงทุนควรประเมินศักยภาพการลงทุนควบคู่กับความคืบหน้าของ IKN ที่เกิดขึ้นจริง พร้อมกับมองหาโอกาสในโครงการที่ภาครัฐมีส่วนร่วมแบ่งปันความเสี่ยง อย่างการลงทุนในรูปแบบโครงการร่วมลงทุนระหว่างภาครัฐและเอกชน (PPP) เพื่อลดความเสี่ยงที่จะต้องพึ่งพาการเติบโตของอุปสงค์ในพื้นที่ซึ่งยังไม่มีความแน่นอน

กล่าวโดยสรุป แม้โครงการ IKN ไม่ได้ล้มลงจนเป็น "เมืองร้าง" อย่างที่หลายฝ่ายกังวล แต่ก็ยังห่างไกลจากการเป็นเครื่องยนต์ขับเคลื่อนเศรษฐกิจตามเป้าหมายที่วางไว้เช่นกัน ดังนั้น โครงการนี้จะมีอนาคตที่สดใสขึ้นท่ามกลางวิกฤตความเชื่อมั่นที่ก่อตัวขึ้นในปีนี้ได้หรือไม่ **ขึ้นอยู่กับความสามารถของรัฐบาลอินโดนีเซียในการจัดการความท้าทายและสร้างความเชื่อมั่นแก่นักลงทุน มากกว่าการขับเคลื่อนโครงการด้วยการแสดงเจตจำนงหรือคำมั่นเชิงนโยบายเพียงอย่างเดียว**.

แหล่งอ้างอิง

Abdullah, F. (2026, July 6). *Indonesian Parliament Approves $334 Million for New Capital Nusantara in 2027.* Retrieved from jakartaglobe.id.

Asmaaysi, A. (2025, September 15). *Banggar Tolak Tambahan Anggaran Otorita Rp14,92 Triliun, Proyek IKN Terancam?* Retrieved from Bisnis.com.

Chia, G., & Lo, E. (2025, July 17). *ASEAN Ascends – Nusantara: Indonesia's Future Capital and its Business Implications.* Retrieved from Hong Kong Trade Development Council.

CNN Indonesia. (2025, July 8). *OIKN Minta Tambahan Anggaran Rp16,13 T di 2026*. Retrieved from www.cnn indonesia.com.

Damayani, L. (2025, August 12). *IKN and Sustainability: Measuring Progress and Consistency.*

Ellis, A. (2024, September 19). *My Visit to Nusantara Indonesia's new capital city in the making*. Retrieved from Archipelago Notes: https://archipelago.substack.com/p/my-visit-to-nusantara

Hudalah, D. (2025). *Planning Indonesia's New Capital City Behind Nusantara.* Oxon: Routledge.

Indonesia Business Post. (2024, January 29). *Nusantara authority targets Rp 100 trillion investments in 2024.* Retrieved from Indonesia Business Post.

Indonesia's delayed new capital risks becoming white elephant. (2025, September 7). Retrieved from The Straits times.

Isaac, J. (2025, August 18). *Indonesia allocates Rp6.26 trillion for IKN in 2026, down from previous years.* Retrieved from Indonesia Business Post.

ISEAS Yusof Ishak Institute. (2023). *The road to Nusantara Process, Challenges, and Opportunities.* Singapore: ISEAS Publishing.

Lundgreen's Investor Insights. (2025, February 10). *Nusantara: Site of Indonesia's future economic development?* Retrieved from lundgreens.com.

Makarim & Taira S. (2023, March). *Ibu Kota Nusantara (IKN).* Retrieved from Makarim & Taira S.: https://www.makarim.com%2Fnews%2Foverview-of-private-investment-to-indonesia-s-new-capital-city-ibu-kota-nusantara-ikn%2Fpdf&usg=AOvVa

Mark, E., & Masron, I. (2025, December 22). *Indonesia's New Capital Project Undermines Indigenous Cultures.* Retrieved from ISEAS Yusof Ishak Institute.

Mishra, R., & Wang, P. M. (2022, October 31). *From Jakarta to Nusantara: making sense of Indonesia's capital shift*. Retrieved from Lowy Institute.

Moeller, A. K. (2025, October 23). *Nusantara: the city that never was.* Retrieved from New Mandala.

Negara, S., & Rebecca, N. (2024, August 2). *The Nusantara Project in Progress: Risks and Challenges.* Retrieved from ISEAS Yusof Ishak Institute.

Nielson, M. (2025, October 29). *Indonesia's new capital, Nusantara, in danger of becoming a 'ghost city'*. Retrieved from The Guardian.

Nugroho, Y., & Adrianto, D. (2022, July 7). *"The Nusantara Project: Prospects and Challenges".* Retrieved from ISEAS Yusof Ishak Institute.

Nusantara Capital Authority. (2024, January 30). *NCA: Nusantara Development on Target, Total Investment Reaches IDR 47.5 Trillion.* Retrieved from https://ikn.go.id/.

Nusantara Capital Authority. (2025). *Nusantara Indonesia's Smart and Sustainable Forest City.* Kalimantan.

Nusantara Capital Authority. (n.d.). *Achievement Report 2023 of Nusantara Capital Authority.* East Kalimantan.

Nusantara Legal Partnership. (2022, April 15). *Nusantara Legal Partnership*. Retrieved from https://nusantara legal.com/: https://nusantaralegal.com/indonesia-new-capital-nusantara-key-points-of-law-no-3-of-2022-on-the-state-capital/

Peacock, A. (2025, December 12). *Indonesia's capital Indonesia's new capital city Nusantara downgraded to political capital.* Retrieved from www.dezeen.com.

Prabowo, A., & Pepinsky, T. (2026). Indonesia's New Capital City: Public Funding and Public Support. *Bulletin of Indonesian Economic Studies, 62*(2), 215-244.

Pratiwi, A. (2026, January 3). *IKN 2026 Development Gets Rp6tn State Budget Allocation.* Retrieved from TEMPO.CO English.

Rahayu, R. (2025, April 20). *IKN Development Secures Rp13.5 Trillion Budget, Authority Ensures Project Completion*. Retrieved from TEMPO.CO English.

Redaksi, T. (2024, Jun 11). *Otorita IKN Usulkan Tambahan Anggaran Rp 29,8 Triliun di Tahun 2025*. Retrieved from beritakota.id.

Rinaldi, R. (2025, October 31). *Nusantara Capital authority secures Rp225 trillion in investments.* Retrieved from Indonesia Business Post.

Ritonga, M. (2026, June 11). *To Meet the 2028 Target, the IKN Authority Requests an Additional Budget of IDR 15.5 Trillion*. Retrieved from www.kompas.id.

Silfia, I. (2023, September 20). *IKN budget realization at Rp6.4 trillion as of Aug: finance minister.* Retrieved from ANTARA News.

Singapore, L. K. (2024). *The Long Road to Nusantara – Shifting Indonesia's Capital.*

SSEK Law Firm. (2023, March 27). Retrieved from https://ssek.com/blog/indonesias-capital-idea-new-regulation-encourages-investment-in-nusantara/

Sugihartono, S. (2024, August 20). *Nusantara Capital City Mega Project in Indonesia: Progress and Public Skepticism.* Retrieved from Modern Diplomacy.

Sullivan, A. (2024, August 15). *Will Indonesia's new capital city ever be finished?* Retrieved from www.dw.com.

Suprayogi, W., & Merapi, H. (2024, June 10). *OIKN minta tambahan anggaran Rp29,8 triliun untuk pagu indikatif tahun 2025*. Retrieved from www.harianmerapi.com.

Taylor, C. (2026, July 14). *Indonesia's Capital Problems.* Retrieved from thediplomat.com.

The Jakarta Post. (2026, August 21). *IKN earmarks US$298mil for judicial buildings.* Retrieved from Thestar.com.

The Republic of Indonesia. (2022, February 15). *Law of the Republic of Indonesia Number 3 of 2022 on National Capital.*

วิจัยกรุงศรี

ดร.พิมพ์นารา หิรัญกสิ

ผู้บริหารสายงานวิจัยและหัวหน้าทีมวิจัยเศรษฐกิจ

ทีมวิจัยเศรษฐกิจ

สุจิต ชัยวิชญชาติ

ผู้บริหารทีมวิจัยเศรษฐกิจมหภาค

วนิชา ดิเรกอุดมศักดิ์

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ปิยะวดี จิระศิริสุวรรณ

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

ทรรศิน กลิ่นถนอม

นักเศรษฐศาสตร์อาวุโส

กฤตพร ศิริใจชิงกุล

นักเศรษฐศาสตร์

ศุภสิน อิทธิพัทธ์วงศ์

นักเศรษฐศาสตร์

วณัช บัณฑิตาโสภณ

นักเศรษฐศาสตร์

ทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

พูลสุข นิลกิจศรานนท์

ผู้บริหารทีมวิเคราะห์และพัฒนางานวิจัย

ณธัญอร รัตนาธรรมวัฒน์

นักวิจัยอาวุโส

นฤชยา สาตแฟง

นักวิจัย

ปริญญา มิ่งสกุล

นักวิจัย

ชณัฐฐา ธาระรส

นักวิจัย

ทีมบริหารระบบข้อมูลวิจัย

ธมณ เสริญสุขสกุล

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

เชิดศักดิ์ ศรีชัยตัน

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

วงศกร แก้วอุดทัง

เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ข้อมูล

ทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ธเนศ มหัทธนาลัย

ผู้บริหารทีมวิจัยอุตสาหกรรม

ดร.ปฏิญญา หรรษ์อิทธินันท์

นักวิเคราะห์อาวุโส (IECC Project, Petrochemicals, Refinery, Bio-Diesel, Ethanol, Plastic)

ชัยวัช โชวเจริญสุข

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture, Agri-Machinery, Fertilizer)

ณัฐชาติ วิรุฬหอัศว

นักวิเคราะห์อาวุโส (Agriculture, Food & Beverages, Restaurant, FTA)

พุทธชาด ลุนคำ

นักวิเคราะห์อาวุโส (Construction Contractors, Construction Materials, Hotels, Steel)

พัชรา กลิ่นชวนชื่น

นักวิเคราะห์อาวุโส (Real Estate)

ธรัทนล ศรีทองเติม

นักวิเคราะห์อาวุโส (Industrial Estate, Mobile Operator, Modern Trade, Mass Transit, Transportation)

ประพันธ์ ลีน้อย

นักวิเคราะห์ (Power Generation, Renewable Energy, ESG, Taxonomy)

ศุภวัฒน์ โชคสวัสดิ์ไพศาล

นักวิเคราะห์ (Automobile, Auto Part, Auto-Hire Purchase)

รพีภูมิ ลาภมาก

นักวิเคราะห์ (Electronics & Electrical Appliances, PCB, Data Center, Digital)

ฉัตรวลี เมธาสถิตย์สุข

นักวิเคราะห์ (Healthcare, Pharmaceutical, Medical Devices)